

1.	ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2.	ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3.	ПРИХОДИ	32
4.	ДРУГИ ДОХОДИ/(ЗАГУБИ) ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО.....	34
5.	РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ	35
6.	РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	36
7.	РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА.....	36
8.	ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ И НЕТЕКУЩИ АКТИВИ.....	37
9.	ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	38
10.	ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	38
11.	РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА.....	38
12.	НЕТНА ПЕЧАЛБА НА АКЦИЯ.....	39
13.	ИМОТИ, МАШИНИ, ОБОРУДВАНЕ.....	40
14.	НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	41
15.	ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА.....	42
16.	МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	43
17.	ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА.....	44
18.	ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДОСТАВЕНИ АВАНСИ	46
19.	ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	47
20.	ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ.....	48
21.	КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	48
22.	ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	49
23.	ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДОСТАВЧИЦИ	51
24.	ПРОВИЗИИ	52
25.	ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	52
26.	ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ	55
27.	ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	56
28.	КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ.....	58
29.	ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА.....	58
30.	ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	58
31.	ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ.....	59
32.	ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	59
33.	ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	60
34.	УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	60
35.	ПОТЕНЦИАЛНИ ЕФЕКТИ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА НОВИ МСФО	60
36.	УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	63
37.	СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА.....	70

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Неохим АД (Дружеството) е създадено през 1951 г. Регистрирано е като акционерно дружество през месец юли 1997 г. Дружеството е със седалище и адрес на управление гр. Димитровград, Източна индустриална зона, ул. "Химкомбинатска" и е регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 836144932. Последните промени в Устава на Дружеството са вписани в регистъра на търговските дружества на 6 август 2013 г. Последните промени в органите на управление са вписани в Търговския регистър на 29 юни 2017 г. В Търговския регистър на 2 юли 2015 г. е вписано удължаване на мандата на управление на Съвета на директорите до 22 юни 2018 г.

1.1. Собственост и управление

Неохим АД е публично Дружество, съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. Към 31 декември 2017 г. разпределението на акционерния капитал на Дружеството, е както следва:

• Еко Тех АД	- 24.28 %
• Евро Ферт АД	- 24.03 %
• Феборан ООД	- 20.30 %
• Агрофер Интернешънъл Естаблишмънт, Лихтенщайн	- 7.68 %
• Неохим АД (обратно изкупени акции)	- 2.58 %
• УПФ Съгласие	- 2.39 %
• ЗУПФ Алианц България	- 2.30 %
• УПФ ЦКБ Сила	- 2.19 %
• Други	- 14.25 %

Неохим АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите, който се състои от 9 членове, както следва:

Димчо Стайков Георгиев	Председател
Елена Симеонова Шопова	Зам. Председател
Димитър Стефанов Димитров	Член
Тошо Иванов Димов	Член
Васил Живков Грънчаров	Член
Виктория Илиева Ценова	Член
Зърнени храни България АД	Член
Хуберт Пухнер	Член (от 29.06.2017)
Мартина Михаела Аубергер	Член (от 29.06.2017)
Феборан ООД	Член (до 28.06.2017)
Феборан Прим ЕООД	Член (до 28.06.2017)

Дружеството се представлява от Димитър Стефанов Димитров – Изпълнителен директор.

Ръководството на Неохим АД се осъществява от Съвет на директорите. Някои от функциите по оперативното управление са възложени на изпълнителен директор.

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над Неохим АД вкл. над системата на финансово отчитане на Дружеството.

Членовете на одитния комитет са:

Таня Димитрова Кованлъшка

Николина Желева Делчева

Йорданка Атанасова Николова

Към 31 декември 2017 г. общият брой на персонала в Дружеството е 969 работници и служители (31 декември 2016 г.: 989).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на Дружеството включва следните видове операции и сделки:

- производство на неорганични и органични химически продукти;
- търговска дейност.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на Дружеството, за периода 2014 – 2017 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2014	2015	2016	2017
БВП в млн. лева	83,634	88,571	94,130	99,080 *
Реален растеж на БВП	1.3%	3.6 %	3.9%	3.8%*
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-2.0%	-0.9%	-0.5%	1.8%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.47	1.76	1.77	1.73
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.61	1.80	1.86	1.63
Основен лихвен процент в края на годината	0.02	0.01	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.7%	10.0%	8.0%	7.1%

**Прогноза на БНБ за 2017 г., източник: БНБ;*

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. База за изготвяне на индивидуалния финансов отчет

Индивидуалният финансов отчет на Неохим АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2017 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

За текущата финансова година Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност. От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, *практически приложими в Европейския съюз за годишни финансови периоди, започващи най-рано на 1 януари 2017 г. респ.- и за предприятия в Р България,* не са настъпили промени в счетоводната политика на Дружеството, освен някои нови и

разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Новите и/или променените стандарти и тълкувания включват:

- *МСС 12 (променен) Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2017 г. – приет от ЕК) - признаването на отсрочени данъчни активи за нереализирани загуби.* Тази промяна пояснява отсрочените данъци при случаите, когато актив се оценява по справедлива стойност и оценката по справедлива стойност е по-ниска от данъчната база. Уточнението включва: а) временни разлики възникват независимо дали балансовата стойност на актива е по-ниска от данъчната му основа; б) съответното предприятие би трябвало да прецени при определянето на своите бъдещи данъчни печалби дали би могло да приспада по-голяма сума от балансовата стойност на актива или не; в) ако според данъчното законодателство има ограничения за използването на данъчни печалби, срещу които може да се възстановяват определени отсрочени данъчни активи, то прегледът и оценката на възстановяването на отсрочените данъчни активи трябва да бъде направена в комбинация с останалите отсрочени данъчни активи от същия вид; и г) намаленията за данъчни цели, в резултат от обратното проявление на отсрочени данъчни активи, се изключват от прогнозата на бъдещите данъчни печалби, използвани за оценка на възстановимостта на тези активи. Ръководството е направило проучване и е определило, че на този етап не се налага изготвянето на допълнителни разширени оповестявания и/или преизчисления на отсрочените му данъчни активи, свързани с горепосочените случаи.
- *МСС 7 (променен) Отчет за паричните потоци - относно инициатива за оповестявания (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. –приет от ЕК).* Тази промяна е важно разяснение на самия стандарт с насока към информацията, предоставяна на потребителите на финансовите отчети, които да могат да подобрят разбирането си за ликвидността и финансовите операции на Дружеството. Промяната изисква допълнително оповестяване и пояснения да бъдат направени относно промените в пасивите на Дружеството във връзка с: (а) промени от финансиращата дейност в резултат на операции, водещи до промени в паричните потоци; или (б) промени в резултат на непарични трансакции като придобивания и освобождавания, начислявания на лихви, ефекти от курсови разлики, промени в справедливите стойности и други подобни. Промени във финансови активи би следвало да се включат в това оповестяване, ако произтичащи от това парични потоци са представени към финансиращата дейност (например, при определени хедж операции). Допустимо е включването и на промени в други обекти, като част от оповестяването, като те се посочват отделно. Ръководството е направило проучване и е направило съответното допълнително оповестяване (Приложение № 22), вкл. и за предходната 2016 г.

Към датата на издаване за одобряване на този индивидуален финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2017 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от Дружеството. Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на Дружеството.

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) – подобрения в МСФО 12 (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. – приет от ЕК), МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не са приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) обхватът и изискванията към оповестяванията по

МСФО 12 са валидни и за дружества, класифицирани по реда на МСФО като държани за продажба, за разпределение или като преустановени дейности, с изключение на обобщената финансова информация; б) отменяне на някои изключения за прилагане на МСФО 1 по отношение на МСФО7, МСС19 и МСФО10; и в) изборът на фондове за рисков капитал или други подобни предприятия относно оценката на техните участия в асоциирани или съвместни дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата следва да бъде правен на ниво индивидуална инвестиция в асоциирано или съвместно дружество, при първоначалното ѝ признаване (МСС 28).

- *МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).*). Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Проектът на подмяната с новия стандарт е преминал през три фази: фаза 1 Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви; фаза 2 Счетоводно отчитане на хеджирането; и фаза 3 Методология на определяне на обезценката. Понастоящем МСФО 9 е издаван на четири пъти, през м.ноември 2009 г., през м.октомври 2010 г., през м.ноември 2013 г. и окончателно през м.юли 2014 г. Фаза 1 Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви – с първите издания той подменя тези части на МСС 39, които се отнасят за класификацията и оценката на финансовите инструменти. Той установява нови принципи, правила и критерии за класификация, оценка и отписване на финансовите активи и пасиви, вкл. хибридните договори. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. Определя само две основни категории оценки – по амортизирана и по справедлива стойност. Новите правила ще доведат до промени основно в отчитането на финансови активи като дългови инструменти и на финансови пасиви приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е добавената категория – с оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (за някои дългови и капиталови инструменти). Фаза 2 Счетоводно отчитане на хеджирането – за целта е приета нова глава към МСФО 9, с която се въвежда нов модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на собствените дългове, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност на Дружеството, да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. Фаза 3 Методология на определяне на обезценката – промяната предлага приложение на модела на „очаквана загуба”. Съгласно този модел всички очаквани загуби на един амортизируем финансов инструмент (актив) се признават на три етапи, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкристализирането на събитие, както е в сегашния модел по МСС 39. Трите етапа са: при първоначалното признаване на финансовия актив – обезценка за 12-месечен период или за целия живот на актива; и съответно – при настъпването на фактическа обезценка. Те определят и как да се измерват загубите от обезценка и респ. прилагането на ефективния лихвен процент. Обезценката на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, се определя и измерва като се прилага същата методология както при финансовите

активи по амортизирана стойност. Ръководството не очаква изискванията на новия МСФО 9 да окажат съществено влияние върху класификацията или оценката на неговите финансови инструменти, както и на оповестяванията свързани с тях (Приложение №35.1);

- *МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – приет от ЕК).* Тази промяна покрива два въпроса: а) изменя настоящите изискванията на МСФО 9, като позволява класифицирането на определени финансови активи по амортизирана стойност и преминаването им на теста СПГЛ, независимо от наличието на условия за предсрочно погасяване с негативна компенсация. Негативна компенсация е налице, когато условията по договора позволяват на длъжника да плати предсрочно инструмента преди неговия падеж, и предсрочно платената сума може да е различна от останалите неплатени главница и лихви, но тази негативна компенсация трябва да е разумна и релевантна за ранното прекратяване на договора. Предварителното плащане само по себе си не е достатъчен индикатор за преценка, т.е. важно е да се прецени спрямо текущо преобладаващия лихвен процент, и спрямо него сумата на предплащането може да е и в полза на страна, иницирала го. Важно е изчисляването на компенсацията да е последователно като подход и при санкция за по-ранно плащане, и при полза от по-ранно плащане. Също така съответният актив следва да е в категорията „държан за събиране на паричните потоци” съгласно бизнес модела на предприятието; б) потвърждава, че когато даден финансов пасив, отчитан по амортизирана стойност, е модифициран, без да се отписва, то ефектът от тази модификация трябва да се признае в печалбата или загубата. Ефектът се измерва като разлика между оригиналните договорени парични потоци и тези, след модификацията, дисконтирани по оригиналния ефективен лихвен процент. Ръководството не очаква изискванията на новия МСФО 9 да окажат съществено влияние върху класификацията или оценката на неговите финансови инструменти, както и на оповестяванията свързани с тях (Приложение №35.1);
- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 към датата на прилагане на стандарта от Дружеството и дали то избира опцията да преизчисли предходни периоди. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни. (Приложение № 35.1);
- *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов стандарт. Той въвежда цялостен комплекс от принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с контрагенти. Стандартът ще замени действащите до този момент стандарти, свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещият принцип на новия стандарт е в създаването на модел от стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните

задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги – отграничаемост от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на променливия компонент в цената, финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база самостоятелната (индивидуалната) продажна цена на всеки компонент; и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Направени са пояснения: (а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги, (б) за идентифициране дали дружество е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги, и (в) при трансфера на лицензи. Въвеждането на този стандарт може да доведе до по-съществени промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензи; консигнации; еднократно събирани предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период, с определени оповестявания за предходните периоди. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт няма да оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на Дружеството по отношение на неговите приходи от дейността и/или вземанията му, доколкото не се очаква промяна в бизнес модела, нито промяна във времевия хоризонт на прехвърляне на контрола към клиента от оказваните от Дружеството услуги или отчитането на продажбите на продукцията и стоки (Приложение № 35.2);

- *МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки както за лизингополучателя, така и за лизингодателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за лизинга – МСС 17. а) Водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизинга при лизингополучателите – за всички лизингови договори с продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществената промяна спрямо текущата отчетна практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика; б) При лизингодателите няма да има съществени промени и те ще продължат да отчитат лизингите по подобие на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, следва да се направи и от тяхна страна един по-подробен анализ на условията на договорите и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за рекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството е направило анализ за ефектите, които този стандарт би могъл да окаже върху финансовите отчети на Дружеството и по-специално върху обектите, оповестени в Приложение № 35.3. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на

МСФО 16 и да не преизчислява сравнителните данни. Ефектите от направените от него анализи, са оповестени в Приложение № 35.3.;

- *КРМСФО 22 – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не е прието от ЕК).* Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. В тези случаи предприятията отчитат първо немонетарен актив по предплатени суми (предплащания по доставки на активи или услуги) или немонетарно задължение по отсрочени приходи (получени аванси от клиенти по продажби). При получаването на такива авансови плащания в чужда валута датата на транзакцията се използва за определяне на обменния курс, а ако има множество плащания – дата на транзакцията се определя за всяко отделно плащане. След това разяснението уточнява, че при първоначалното признаване на съответния актив, разход или приход, в резултат на транзакция по авансово плащане/получаване или на серията от транзакции от плащания/получаване в чуждестранна валута, датата на транзакцията е датата на първоначалното признаване на немонетарния актив или пасив (при еднократно плащане/получаване) или е датата на всяко плащане/получаване. Това тълкувание може да се прилага с пълна ретроспекция или перспективно, в два варианта: а) от началото на отчетния период, за който то се прилага за първи път; или б) от началото на предходния период преди периода, през който за първи път то се прилага. Ръководството на Дружеството все още обмисля влиянието, което това разяснение би могло да окаже върху финансовите отчети на Дружеството;
- *КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е прието от ЕК).* Това разяснение дава насоки за счетоводното отчитане на данъците върху дохода по МСС12 когато са налице определени несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън МСС12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции асоциирани с несигурности по данъци. Разяснението покрива: а) дали предприятието да преценява отделно несигурности по данъчното третиране; б) допусканията, които предприятието прави за проверка и оценка на данъчното третиране от данъчните власти; в) как предприятието е определило данъчната печалба или загуба, данъчните бази, неизползваните данъчни загуби, данъчните ставки и неизползваните данъчни кредити; г) как предприятието е преценило и третирало промените във фактите и обстоятелствата; и д) предприятието да определи дали ще преценява отделните несигурности на данъчното третиране поотделно или в комбинация с други. Ръководството на Дружеството все още обмисля влиянието, което това разяснение би могло да окаже върху финансовите отчети на Дружеството.
- *МСФО 10 (променен)- Консолидирани финансови отчети и МСС28 (променен) - Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена дата за влизане в сила).* Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортираните немонетарни активи, конституират по същество „бизнес“ или не по смисъла на МСФО3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес“ инвеститорият признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие. В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес“, инвеститорият признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат

перспективно. СММС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време.

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) - подобрения в МСС23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не са приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) поясняват, че когато едно предприятие придобива контрол над бизнес, който е съвместна дейност, то следва да преизчисли (преоцени) предишно държаните си дялове в този бизнес при прилагане на МСФО3. Също така се уточнява, че когато едно предприятие придобие съвместен контрол в бизнес, който е съвместна дейност, то не следва да преизчислява предишно държаните дялове в него при прилагане на МСФО11; б) поясняват, че всички данъчни последици от данъци върху доходи от дивиденди (т.е. при разпределение на печалбата) следва да се посочат в печалбата или загубата независимо как са възникнали – при прилагането на МСС12; и в) поясняват, че ако при заеми със специални цели за финансиране на определен квалифициран актив останат непогасени след като активът стане готов за предвидената употреба или продажба, тези заеми стават част от финансиращите средства с общо предназначение когато се изчислява нормата за капитализация по реда на МСС23. Ръководството на Дружеството все още обмисля влиянието, които тези подобрения би могло да окажат върху финансовите отчети на дружеството.
- *МСС 19 (променен) – Промени в плановете за дефинирани доходи, съкращения на персонала или уреждане (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна уточнява, че в случаи на промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане, в определянето на разходите за текущ трудов стаж и разходите за лихви за периода след преизчислението, дружеството е длъжно да използва заложените предположения използвани при преизчислението. . Допълнително са включени изменения в оповестяването на ефекта при промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане във връзка с горната граница на активите.

Допълнително, за посочените по-долу променени стандарти, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2017 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на Дружеството, а именно:

- *МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна уточнява, че предприятието следва да прилага МСФО 9, включително изискванията за обезценка, относно участията в асоциирани или съвместни предприятия, които формират нетната инвестиция с тези дружества, и за които не се прилага отчитането по метода на собствения капитал. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна.
- *МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г. – не е приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща правила за признаване и оценяване, за представяне и оповестяване. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов цялостен модел за

отчитането на застрахователните договори, покриващ всички релевантни счетоводни аспекти. Той не е приложим за дейността на Дружеството.

- *МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на транзакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. –приет от ЕК).* Тези промени уточняват три основни въпроса: (а) третирането на условията и ефектите, свързани с придобиване на безусловни права при оценката и отчитането на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; (б) подход за класификация на споразуменията за плащане на базата на акции с елементи на нетен сетълмент за целите на удържане на личен данък на лицата от самото предприятие (под формата на инструменти на собствения капитал) – въвеждане на изключение от общото правило за постигане на практическо улеснение тези транзакции да се класифицират така, както биха се отчели без опцията за нетен сетълмент; и (в) ново правило за отчитане при модификации на условията на транзакции за плащане на базата на акции, уреждани с парични средства към акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал.
- *МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. –приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с необходимостта от синхронизиране на отчитането при дружества, които издават застрахователни договори и които попадат и в обхвата на МСФО 9, но преди въвеждането на предстоящия МСФО17 .Тя установява две опции на подход – подход на покриване и подход на временно отсрочване (при определени условия) на МСФО9. И двете опции са валидни до влизането в сила на новия МСФО 17. Той не е приложим за дейността на Дружеството.

2.2. Консолидиран отчет на Дружеството

Настоящият финансов отчет представлява индивидуален финансов отчет, изготвянето на който се изисква, съгласно счетоводното и данъчното законодателство на Република България. Дружеството притежава собственост и упражнява контрол върху дъщерни дружества (Приложение №15), поради което, съгласно изискванията на Закона за счетоводството в България и на основание МСФО 10 Консолидирани финансови отчети изготвя и консолидиран финансов отчет.

2.3 Счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки

Представянето на финансов отчет, съгласно Международните стандарти за финансови отчети, изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.27.

2.4. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този индивидуален финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционална валута е валутата на основната икономическа среда, в която едно предприятие функционира и в която главно се генерират и изразходват паричните средства. Тя отразява основните сделки, събития и условия, значими за предприятието. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността”.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен в хиляди лева (х. лв.).

2.6. Приходи

Приходите в Дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от Дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки иrabати.

2.7. Разходи

Разходите в Дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които не отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат и се състоят от лихвени разходи, свързани с получени заеми, както и такси и други преки разходи по кредити.

2.8. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по себестойност (цена на придобиване), намалена с натрупаната амортизация (без земите) и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние.

Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за активи, отговарящи на условията по МСС 23 и др. Компоненти, които са придобити заедно с или към конкретни други дълготрайни материални активи, но все още не са инсталирани към тях, се капитализират към стойността на основния обект и се амортизират с неговия остатъчен полезен живот.

При изграждането на дълготрайни материални активи по стопански начин в цената на придобиване се включват всички преки разходи, свързани с ресурсите, чрез които се изграждат съответните обекти (разходи за заплати и осигуровки, материали и суровини, външни услуги и др).

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира, считано от датата на промяната.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

- сгради – 10-50 г.;
- машини, съоръжения и оборудване – 2-25 г.;
- компютри – 2-5 г.;
- транспортни средства – 3-15 г.;
- стопански инвентар – 2-15 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира, считано от датата на промяната.

Последващи разходи

Разходите за ремонт и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност в употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат към статията “Обезценка и отписване на нетекущи активи” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, в “Други приходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.9. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени в индивидуалния финансов отчет по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензии за ползване на програмни продукти и емисионни квоти по евросхема за търговия с емисии и единици редуцирани емисии.

Дружеството класифицира емисионните квоти като текущи, когато очаква да ги реализира в рамките на един отчетен период и нетекущи – всички останали.

В Дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 години, с изключение на нетекущите емисионни квоти, които се отписват при употребата им.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, в “Други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Евросхема за търговия с емисии и единици редуцирани емисии

При първоначално придобиване разпределените квоти за парникови газове от Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове по повод на третия период от Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ), се признават като нематериални активи по номинална стойност (нулева стойност). Закупените квоти се признават при първоначално придобиване по цена на придобиване и се извършва тяхната класификация като текущи, или нетекущи в зависимост от намеренията за използване. Избраният от Дружеството подход за последваща оценка на нетекущите емисионни квоти е моделът на себестойността – себестойност намалена с натрупани загуби от обезценка. Текущите емисионни квоти се признават в разходите (себестойността на готовата продукция) при отписването им в рамките на текущия отчетен период. Допълнително, Дружеството признава задължение в отчета за финансовото състояние, когато нивото на емисиите на вредни газове за един период надвишава нивото на разпределените и налични квоти. Задължението се оценява по цената на придобиване на закупени квоти до достигане на нивото на държаните от Дружеството квоти и се преоценява по текущи пазарни цени към датата на отчета за финансовото състояние за превишението над наличните квоти, като промените в размера на задължението се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Дружеството прилага метод на изписване на квотите за вредни газове на база на реално потребени квоти за периода.

2.10. Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи участие в дъщерни дружества, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаградението, което е платено. Инвестициите в дъщерни дружества не се търгуват на фондови борси. Това обстоятелство не дава възможност да се осигурят котировки на пазарни цени на активен пазар, които да изразяват достатъчно достоверно справедливата стойност на тези акции. Допълнително, бъдещото функциониране на част от тези дружества е свързано с определени несигурности, за да могат да се правят достатъчно разумни и обосновани дългосрочни предположения за изчисляването на справедливата стойност на техните акции чрез други оценъчни методи.

В съответствие с изискванията на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети Дружеството притежава контрол в други предприятия, ако и само ако притежава всички от следните:

- правомощия в предприятието, в което е инвестирано;
- излагане на или права върху променливите приходи от неговото участие в предприятието, в което е инвестирано;
- възможност да използва своите правомощия в предприятието, в което е инвестирано, за да окаже въздействие върху размера на възвръщаемостта на инвеститора.

На основата на горепосочените критерии Дружеството е преценило, че притежава контрол във всички предприятия, където притежава директно или индиректно повече от 50% от капитала с право на глас.

Притежаваните от Дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Размерът на обезценката отчита разликата между цената на придобиване на инвестициите и размера на сегашната стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани към края на отчетния период. Обезценката се отчита към статията “Обезценка и отписване на нетекущи активи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от инвестициите.

2.11. Инвестиции на разположение и за продажба

Инвестициите под форма на финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, представляващи акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовия актив) (*Приложение № 2.24*)

Последващо оценяване

Притежаваните от Дружеството инвестиции, представляващи акции в други дружества (малцинствено участие) са оценени и представени в отчета за финансовото състояние по цена на придобиване, тъй като техните акции не се търгуват на активен пазар, за тях няма котировки на пазарни цени на активен пазар, а предположенията за прилагането на алтернативни оценъчни методи са свързани с високи несигурности, за да се достигне до достатъчно надеждно определяне на справедливата им стойност.

Притежаваните ценни книжа на разположение за продажба се преглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние и при установяване на условия за обезценка, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) освен ако през предходни периоди има формиран положителен резерв за тези инвестиции – тогава първо обезценката се покрива за сметка на този резерв и се представя нетно в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход). Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията.

Всички покупки и продажби на ценни книжа “на разположение за продажба” се признават на датата на търгуването, т. е. датата, на която Дружеството се ангажира да закупи или продаде финансовия актив.

2.12. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в себестойността (цената на придобиване), както следва:

- суровини и материали в готов вид - всички доставни разходи, които включват покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид;
- готова продукция и незавършено производство - преките разходи за материали и труд и съответстващата част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на постоянните общопроизводствени разходи в себестойността на произвежданата продукция и полуфабрикати се извършва на базата на нормалния капацитет на производствените мощности. Избраната от Дружеството база за разпределението им по продукти е количеството произведена продукция.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.13. Търговски и други вземания

Търговските и други вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.25).

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “Обезценка на текущи активи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Когато дадено търговско вземане се прецени като напълно несъбираемо, то се изписва за сметка на коректива.

2.14. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е до 3 месеца (Приложение № 2.25).

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени кредити за оборотни средства са включени като плащане за оперативна дейност;
- лихвите по получени инвестиционни кредити (отчетени и като текущ разход и капитализирани в отговарящи на условията активи) са включени като плащане за финансовата дейност;
- плащанията, свързани с изграждането на активи по стопански начин (в т.ч. към доставчици и персонала) са включени като плащания за инвестиционна дейност;
- плащанията за покупка на емисионни квоти, класифицирани като текущи са включени като плащане за оперативна дейност (плащания на доставчици);
- трайно блокираните парични средства не са третираны като парични средства и не са включени в отчета за паричните потоци;
- полученото финансиране за електроенергия, свързано с разходите за енергия от възобновяеми източници е включено в паричните потоци от финансова дейност.

2.15. Търговски и други задължения

Търговските и други задължения се отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените активи и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.25).

2.16. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми (предоставени и получени) и други привлечени финансови ресурси са представени по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи или разходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която Дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от датата на отчета за финансовото състояние (Приложение № 2.25).

2.17. Разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив (квалифициран актив), се капитализират като част от стойността на този актив.

Отговарящ на условията актив (квалифициран актив), съгласно изискванията на МСС 23 *Разходи*

по заеми е актив, който непременно изисква значителен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба. За Дружеството този период е 12 месеца.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията актив, се определя чрез коефициент на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на Дружеството, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията актив започва, когато са изпълнени следните условия:

- извършват се разходите за актива;
- извършват се разходите по заеми; и
- в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по един отговарящ на условията актив включват само тези разходи, които са довели до плащания на парични средства, прехвърляния на други активи или поемане на лихвоносни задължения.

Разходите по заеми се намаляват с всякакви получени плащания или получени дарения във връзка с актива. Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

Капитализацията на разходите се преустановява, когато са приключени всички дейности, необходими за подготвянето на отговарящия на условията актив за предвижданото му използване или продажба.

2.18. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към Дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя, като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по по-ниската от тяхната справедлива стойност към датата на придобиване или настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовият лизинг поражда амортизационен разход за амортизируемите активи, както и финансов разход за всеки отчетен период. Амортизационната политика по отношение на амортизируемите наети активи е съобразена с тази по отношение на собствените амортизируеми активи. Ако не съществува достатъчна степен на сигурност, че собствеността ще бъде придобита до края на срока на лизинговия договор, активът се амортизира през по-краткия от двата срока — срока на лизинговия договор или полезния живот на актива.

Оперативен лизинг

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.19. Доходи за персонала

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите на Дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на годишния финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране***Планове с дефинирани вноски***

Основно задължение на Дружеството в качеството му на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2016 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство, са планове с дефинирани вноски. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални

пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от Дружеството вноски по планове с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда Дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им - в отчета за всеобхватния доход като:

- а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”;
- б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, Дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните им задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, където функционира и самото Дружество.

Доходи при напускане

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.20. Акционерен капитал и резерви

Неохим АД е акционерно Дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на Дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството отчита основния си акционерен капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и Устава, Дружеството е длъжно да формира и фонд Резервен (законови резерви), като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, предвидена в Устава;
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание на акционерите.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в Устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

Обратно изкупените собствени акции са представени в отчета за финансовото състояние по себестойност (цена на придобиване) като с брутната цена на обратно изкупените акции е намален собственият капитал на Дружеството. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции се представят директно в собствения капитал на Дружеството в компонента "Неразпределена печалба".

Компонент от последващи оценки на задължение по пенсионни планове с дефинирани доходи е формиран от последващите оценки на задълженията към персонала при пенсиониране, които по същество представляват актюерски печалби и загуби признавани веднага, в периода, в който възникват. Те се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“.

2.21. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2017 е 10% (2016: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението, за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите,

породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда при изготвяне на годишния отчет за финансово състояние и се редуцира до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга капиталова позиция в отчета за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на Дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (България), и то тогава и само тогава, когато Дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху дохода.

Към 31.12.2017 г. отсрочените данъци върху печалбата на Дружеството са оценени при ставка, валидна за 2018 г., която е в размер на 10%.

2.22. *Нетна печалба на акция*

Основната печалба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба на акция с намалена стойност не се изчислява, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.23. Провизии

Провизии се признават, когато Дружеството има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно че погасяването/уреждането на това задължение ще породи необходимост от изходящ поток от ресурси на Дружеството. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към датата на отчета за финансовото състояние за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение.

Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, Дружеството признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност на неговото получаване и стойността му може надеждно да се установи и доход (кредит) по същата позиция в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), където е представена и самата провизия.

2.24. Правителствено финансиране (дарение от публични институции)

Правителственото финансиране са различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции) се признава първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от Дружеството, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции), свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите, или ако е нормативно определено и получено в последващ период – в него.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции), свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущата печалба или загуба на систематична база за целия период на полезен живот на актива, обичайно в размера на призната в разходите амортизация.

2.25. Финансови инструменти**2.25.1. Финансови активи**

Дружеството класифицира своите финансови активи в следните категории: заеми (кредити) и вземания и активи на разположение и за продажба. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на Дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно Дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване”- датата, на която то се е обвързало (поело е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на тези активи, които са по справедлива стойност през печалби и загуби. Последните се признават по

справедлива стойност, а преките разходи по транзакцията се признават веднага в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на Дружеството, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и Дружеството е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако Дружеството продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства (Приложения № 2.13 и № 2.14).

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в един обичаен оперативен цикъл на Дружеството, а останалите – като нетекущи. Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние.

Лихвеният доход по кредитите и вземанията се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 12 месеца, където признаването на такъв доход е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), в “Други доходи от дейността, нетно”.

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение за продажба са недеривативни активи, които са предназначени с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват некотирани или ограничено котирани на борса акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел, и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на Дружеството е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач.

Финансовите активи на разположение за продажба се оценяват по цена на придобиване, защото са в дружества от затворен тип, за които е трудно да се намерят данни за аналогови пазарни транзакции или поради обстоятелството, че бъдещото функциониране на тези дружества е свързано с определени несигурности, за да може да се направят достатъчно разумни и обосновани дългосрочни предположения за изчисляването на справедливата стойност на техните акции чрез други алтернативни оценъчни методи.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение за продажба, се признават и отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че Дружеството е придобило правото върху тези дивиденди.

2.25.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договора със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.15 и № 2.16).

2.25.3. Оценяване по справедлива стойност

МСФО 13 се прилага, когато в друг МСФО се изисква или позволява оценяване по справедлива стойност или оповестяване на оценяването по справедлива стойност, както на финансови инструменти, така и на нефинансови позиции. Стандартът не е приложим за операциите с плащане на базата на акции, попадащи в обхвата на МСФО 2 "Плащане на базата на акции", лизинговите операции в рамките на обхвата на МСС 17 "Лизинг"; както и по отношение на оценките, които имат някои сходства с оценяването по справедлива стойност, но не представляват такова - като оценката по нетна реализируема стойност в МСС 2 "Материални запаси" или по стойността в употреба в МСС 36 "Обезценка на активи".

Някои от активите и пасивите на Дружеството се оценяват и представят/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са на повтаряща се (ежегодна) база – *определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг.*

МСФО 13 определя справедливата стойност като цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване на основен (или най-изгоден) пазар при текущи пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е изходяща цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна за наблюдение или оценена приблизително чрез друга техника на оценяване.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котирани цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

На датата на всеки финансов отчет съобразно счетоводната политика на Дружеството се прави от отговорното лице общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и се предлага за одобрение пред изпълнителния директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата.

2.26. Сегментно отчитане

Отчетен сегмент представлява отграничим компонент на Дружеството, който предприема бизнес дейности, от които може да получава приходи и понася разходи (включително приходи и разходи, свързани със сделки с други компоненти на Дружеството), чиито оперативни резултати редовно се преглеждат от ръководството, вземащо главните оперативни решения, при вземането на решения относно ресурсите, които да бъдат разпределени към сегмента и оценяване на резултатите от дейността му и за който е налице отделна финансова информация. Дружеството има един единствен сегмент на отчитане.

2.27. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност

Признаване и оценка на провизии

Депа за производствени отпадъци

Дружеството признава провизия за закриване на депа за производствени отпадъци и рекултивиране на терена, когато едновременно са налице:

- правно задължение по силата на Наредба № 8 от 24 септември 2004 на Министъра на околната среда и водите (МОСВ) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, и
- план за привеждане на депото в съответствие с нормативните изисквания, одобрен като видове дейности, срокове и прогнозируеми стойности от МОСВ, съгласно изискванията на посочената по-горе наредба.

За определяне на размера на провизията Дружеството назначава лицензирани експерти-еколози, които изготвят прогнозна оценка на разходите по видове дейности, необходими за изпълнение на задължението и издават специален доклад и план-сметка. Сумите, които се очаква, че ще бъдат усвоявани за срок, по-дълъг от една година, се дисконтират.

Квоти за емисии на парникови газове

В края на всеки отчетен период, Дружеството отчита емитирани количества квоти за емисии на парникови газове. В случай на реализиран недостиг на квоти, Дружеството признава провизия за настоящото му задължение за предаване на верифицираните квоти. Провизията се остойностява като количеството на недостига (разлика между безплатно отпуснатите квоти и реално емитираните газове за докладвания период) на квоти, установено чрез специален формуляр – Докладване на годишните емисии се оценяват по текущи пазарни цени към датата на отчета за финансовото състояние, а промените в размера на задължението се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Признаване на данъчни активи

Към 31.12.2017 г. не са признати активи по отсрочени данъци в размер на 2,139 х.лв. (31.12.2016 г.: 2,101 х.лв.), свързани с обезценка на инвестиции в и вземания от дъщерни дружества, тъй като ръководството е преценило, че не съществува вероятност временната разлика да се прояви в предвидимо бъдеще.

Обезценки на вземания

Обезценка на търговски вземания се отчита, когато са налице обективни доказателства, че Дружеството няма да може да събере цялата сума по тях съгласно оригиналните условия на вземанията. Значителни финансови затруднения на длъжника по вземането, вероятност длъжникът да влезе в процедура по несъстоятелност, или друга финансова реорганизация, просрочие в плащането повече от 90 дни се вземат под внимание от ръководството, когато се определя и класифицира дадено вземане за обезценка. Стойността на обезценката е разликата между балансовата стойност на даденото вземане и сегашната стойност на прогнозираните бъдещи парични потоци, дисконтирани по оригинален ефективен лихвен процент. За целта се разработват варианти на прогнози, чрез които се отчитат различните предположения за рискове, несигурности и вероятности за бъдещата реализация на паричните потоци. Тези варианти се анализират внимателно от ръководството и резултатите от тях се претеглят при изчислението на възстановимата стойност на просрочените вземания.

Вземанията, преценени като несъбираеми се обезценяват на 100%. Балансовата стойност се коригира чрез използването на корективна сметка, където се натрупват всички обезценки, а сумата на загубата от обезценка за периода се признава в отчета за всеобхватния доход към други разходи. В случаите на последващо възстановяване на обезценка то се посочва към други доходи за сметка на намаление на коректива. Когато дадено вземане се прецени като напълно несъбираемо, то се изписва за сметка на коректива.

Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, за които е преценено, че съществува голяма вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, същите се обезценяват до нетна реализируема стойност.

Актьорски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани всяка година изчисления на сертифицирани актьори, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор. (Приложение №25).

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави анализ и оценка за наличие на индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества. Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема или преустановяване дейността на Дружеството, в което е инвестирано; отчитане на загуби за по-продължителен период от време, както и отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен акционерен капитал.

Тестовите и преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите планове и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от дъщерните дружества, вкл. търговски и производствен опит, осигуряване на позиции на чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи продажби и пр.

За целта се разработват варианти на прогнози, чрез които се отчитат различните предположения за рискове, несигурности и вероятности за бъдещата реализация на паричните потоци и доходи от тези инвестиции. Всеки от вариантите се анализират внимателно от ръководството и резултатите от тях се претеглят при изчислението на възстановимата стойност на съответната инвестиция.

Обезценка на нематериални активи

Към 31.12.2017 г. ръководството е направило преглед за обезценка на нематериалните активи. В резултат на този преглед ръководството е преценило, че са налице условия за обезценка поради, което е отчетен разход за обезценка на нематериални активи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) (Приложения №8 и №14).

3. ПРИХОДИ

	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>
Продажби в страната	117,419	148,936
Продажби извън страната	110,268	91,781
	<u>227,687</u>	<u>240,717</u>

Продажби по продукти в страната

	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>
Амониев нитрат – ЕО тор	110,470	142,214
Амоняк	2,406	1,633
НРК ес тор	1,937	2,723
Натриев нитрат	1,453	1,020
Въглероден диоксид	463	656
Азотна киселина	233	220
Амонячна вода	190	199
Амониев хидрогенкарбонат	158	159
Кислород	16	14
Други	93	98
	<u>117,419</u>	<u>148,936</u>

Продажби по продукти – извън страната

	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>
Амониев нитрат - ЕО тор	73,320	56,970
Амоняк	32,199	30,056
Амониев хидрогенкарбонат	2,761	2,522
Натриев нитрат	1,783	2,205
Амонячна вода	199	6
Други	6	22
	<u>110,268</u>	<u>91,781</u>

Информация за основни клиенти

Общите приходи от сделки с най – големите клиенти на Дружеството са както следва:

Клиент	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Клиент 1	85,677	115,797
Клиент 2	51,832	43,471
Клиент 3	21,242	7,321
Клиент 4	12,269	5,795
Клиент 5	8,466	9,515
Клиент 6	5,475	8,729
Клиент 7	4,632	4,060

Разпределението на продажбите по пазари е както следва:

	2017 BGN'000	2016 BGN'000
Европа (в т.ч. България)	216,532	223,345
Азия и Африка	11,155	17,372
	227,687	240,717

4. ДРУГИ ДОХОДИ/(ЗАГУБИ) ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	<i>2017</i>	<i>2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Правителствено финансиране	2,427	3,159
Приходи от продажба на услуги	447	410
<i>Приходи от продажба на ДМА</i>	361	355
<i>Балансова стойност на продадени ДМА</i>	(9)	(38)
Печалба от продажба на ДМА	352	317
Приходи от ликвидация на ДМА	114	124
<i>Приходи от продажба на материали</i>	200	340
<i>Отчетна стойност на продадени материали</i>	(87)	(267)
Печалба от продажба на материали	113	73
Излишъци на активи	102	76
<i>Приходи от продажба на стоки</i>	86	101
<i>Отчетна стойност на продадени стоки</i>	(65)	(78)
Печалба от продажба на стоки	21	23
Възстановени суми свързани с провизии	33	-
Възстановена обезценка	11	57
Получени обезщетения	9	19
(Загуба)/печалба от курсови разлики	(382)	126
Други	106	40
	3,353	4,424

Правителственото финансиране включва:

- Финансиране за електроенергия в размер на 2,390 х.лв. (31 декември 2016 г. – 3,122 х. лв.) - представлява правителствена помощ за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници, за която Дружеството е кандидатствало по Наредбата за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници. (Приложение № 19).
- Финансиране по оперативни програми за обекти, свързани с енергийната ефективност на Дружеството в размер на 37 х. лв. (31 декември 2016 г. – 37 х. лв.). (Приложение № 26).

Приходите от продажба на услуги включва:

	<i>2017</i>	<i>2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Приходи от наеми	209	181
Маневрени услуги	57	30
Транспортни услуги	22	26
Други	159	173
	447	410

Продадените дълготрайни активи са основно ведомствени жилища и автомобили собственост на Дружеството.

<i>Печалбата от продажба на материали</i> включва:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Метален скрап	53	8
Масло отработено	7	13
Други	53	52
	113	73

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

<i>Разходите за материали</i> включват:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Основни суровини и материали	138,234	131,872
Горива и енергия	13,788	13,355
Резервни части	1,433	1,234
Спомагателни материали	1,227	1,415
Други материали	656	401
	155,338	148,277

<i>Основните суровини и материали</i> включват:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Природен газ	126,776	119,961
Амбалаж	4,287	4,531
Магнезит	1,112	1,076
Омаслители	1,088	1,131
Платина	1,024	758
Моноамониев фосфат	1,000	1,362
Сода калцинирана	933	1,242
Натриева основа	511	342
Метилдиетаноламин	477	193
Катализатори	258	166
Сярна киселина	217	200
Калиев хлорид	138	191
Калциев карбонат	116	214
Вар негасена	84	72
Амониев сулфат	12	42
Други суровини и материали	201	391
	138,234	131,872

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

<i>Разходите за външни услуги</i> включват:	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Транспорт	10,532	8,038
Ремонт на ДМА	3,918	3,439
Морско навло	1,918	1,719
Застраховки	1,112	1,149
Охрана	1,076	931
Данъци и такси	684	1,017
Пожарна безопасност	684	665
Обработка на товари	640	387
Абонаментно обслужване и технически контрол	381	437
Хамалие и пристанищни разходи	354	341
Консултантски услуги	316	443
Оперативен лизинг	293	231
Почистване и озеленяване	236	201
Банкови такси	151	144
Комуникация	84	69
Стоков контрол	74	53
Оползотворяване/обезвреждане на отпадъци	61	272
Курсове квалификация	32	65
Граждански договори и хонорари	20	24
Други услуги	251	280
	22,817	19,905

Начислените разходи за годината за задължителен одит са в размер на 172 х. лв. (2016 г.: 187 х. лв.), договорени процедури съгласно Наредба № Е-РД-04-06 от 28.09.2016 г. за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници за трети ценови период в размер на 3 х.лв. (2016 г.: 10 х.лв., за първи и втори ценови период), услуги по преглед за съответствие на преводи – 3 х.лв. (2016 г.: 3 х.лв.) и данъчни консултации - няма (2016 г.: 1 х.лв.).

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

<i>Разходите за персонала</i> включват:	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Възнаграждения	20,698	20,466
Социални осигуровки	4,205	4,150
Предоставена храна на персонала	1,151	849
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала (Приложение № 25)	361	233
	26,415	25,698

<i>Разходите за възнаграждения</i> включват:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Текущи възнаграждения	20,634	20,462
Начислени/(възстановени) суми за неизползван платен отпуск	64	4
	20,698	20,466

<i>Социалните осигуровки</i> включват:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Осигуровки	4,190	4,151
Начислени/(възстановени) суми за ДОО за неизползван платен отпуск	15	(1)
	4,205	4,150

8. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ И НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

<i>Обезценката на текущи активи</i> е както следва:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Материални запаси (Приложение № 16)	397	143
Търговски и други вземания (Приложение № 18 и 19)	1	2
	398	145

Обезценката на и отписани нетекущи активи са както следва:

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Отписани разходи за придобиване на дълготрайни активи (Приложение № 13)	514	314
Обезценка на дълготрайни нематериални активи (Приложение № 14)	148	-
Обезценка на разходи за придобиване на ДМА	-	1,708
Обезценка на имоти, машини и съоръжения	-	31
	662	2,053

9. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

<i>Другите разходи за дейността</i> включват:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Въглеродни емисии (квоти за вредни газове) (Приложение №14), в т.ч.	3,341	2,496
<i>текущ разход за въглеродни емисии (квоти за вредни газове)</i>	3,645	1,641
<i>отписани въглеродни емисии (квоти за вредни газове - т.г.)</i>	5	1,015
<i>отписани въглеродни емисии (квоти за вредни газове - м.г.)</i>	1,332	859
<i>провизия за въглеродни емисии (квоти за вредни газове –м.г.)</i>	(1,641)	(1,019)
Възнаграждения на членове на СД	142	144
Командировки	82	69
Брак на материали и продукция	80	10
Санкции за замърсяване на околната среда	60	39
Представителни мероприятия	52	42
Непризнат данъчен кредит по ДДС	32	15
Балансова стойност на отписани ДМА	20	21
Начислени суми свързани с провизии	5	17
Липси на активи	1	38
Разходи за акциз за ел.енергия и лихви по ревизионен акт	-	218
Други	52	67
	3,867	3,176

10. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

Финансовите разходи за 2017 г. представляват разходи за лихви по получени заеми в размер на 643 х.лв. (2016 г.: разходи за лихви по получени заеми в размер на 1,136 х.лв.).

11. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

<i>Отчет за всеобхватния доход (печалба или загуба за годината)</i>	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	16,273	23,019
Текущ разход за данък върху печалбата за годината- 10% (2016 г. :10 %)	(1,627)	(2,302)
<i>Отсрочени данъци върху печалбата</i>		
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики	30	(831)
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(1,597)	(3,133)

Равнение на разхода за данъци върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
<i>Счетоводна печалба за годината</i>	<u>15,142</u>	<u>31,160</u>
Данък върху печалбата - 10% (2016 г.:10%)	(1,514)	(3,116)
<i>От непризнати суми по данъчна декларация</i>		
Свързани с увеличения – 162 х.лв. (2016 г.: 174 х. лв.)	(16)	(17)
Непризнати отсрочени данъчни активи	(1,525)	-
Признаване на суми, за които по-рано не е признаван отсрочен данъчен актив	1,458	-
Общо разход от данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	<u>(1,597)</u>	<u>(3,133)</u>
Ефективна данъчна ставка	<u>10.55%</u>	<u>10.05%</u>

12. НЕТНА ПЕЧАЛБА НА АКЦИЯ

	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Средно претеглен брой акции, на база дни	2,585,964	2,585,964
Печалба за годината (х. лв.)	13,545	28,027
Нетна печалба на акция (лева)	5.24	10.84

13. ИМОТИ, МАШИНИ, ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради		Машини, съоръжения и оборудване		Транспортни средства		Други		Разходи за придобиване и аванси		Общо	
	2017 BGN '000	2016 BGN '000	2017 BGN '000	2016 BGN '000	2017 BGN '000	2016 BGN '000	2017 BGN '000	2016 BGN '000	2017 BGN '000	2016 BGN '000	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Отчетна стойност												
Салдо на 1 януари	22,698	22,764	162,326	157,615	8,894	8,129	1,194	1,194	2,918	4,712	198,030	194,414
Придобити	78	31	-	-	69	1,202	-	-	6,969	5,374	7,116	6,607
Отписани	(52)	(97)	(298)	(190)	(279)	(437)	(34)	(21)	(514)	(2,193)	(1,177)	(2,938)
Трансфер от разходи за придобиване	463	-	4,309	4,901	-	-	32	21	(4,804)	(4,975)	-	(53)
Салдо на 31 декември	23,187	22,698	166,337	162,326	8,684	8,894	1,192	1,194	4,569	2,918	203,969	198,030
Натрупана амортизация и обезценка												
Салдо на 1 януари	8,651	8,052	90,184	80,156	6,544	6,202	1,051	1,005	-	-	106,430	95,415
Начислена амортизация за годината	730	652	9,881	10,175	722	778	48	65	-	-	11,381	11,670
Начислена обезценка	-	7	-	24	-	-	-	-	-	1,708	-	1,739
Отписана обезценка	-	-	(3)	(1)	-	-	-	-	-	(1,708)	(3)	(1,709)
Отписана амортизация	(39)	(60)	(279)	(170)	(279)	(436)	(34)	(19)	-	-	(631)	(685)
Салдо на 31 декември	9,342	8,651	99,783	90,184	6,987	6,544	1,065	1,051	-	-	117,177	106,430
Балансова стойност на 31 декември	13,845	14,047	66,554	72,142	1,697	2,350	127	143	4,569	2,918	86,792	91,600
Балансова стойност на 1 януари	14,047	14,712	72,142	77,459	2,350	1,927	143	189	2,918	4,712	91,600	98,999

Към 31 декември 2017 дълготрайните материални активи на Дружеството включват земи на стойност 3,630 х. лв. (31 декември 2016: 3,630 х. лв.) и сгради с балансова стойност 10,215 х. лв. (31 декември 2016: 10,417 х. лв.).

Към 31 декември 2017 в състава на дълготрайните материални активи са включени активи, които са амортизирани напълно, но продължават да се използват в стопанската дейност с отчетна стойност 29,440 х. лв. (31 декември 2016: 25,165 х. лв.).

Към 31 декември 2017 има учредена договорна ипотека на недвижими имоти с балансова стойност 5,801 х. лв. (31 декември 2016: 6,122 х. лв.) и залог на машини и съоръжения с балансова стойност 10,559 х. лв. (31 декември 2016: 10,190 х. лв.) като обезпечение по ползвани банкови кредити (Приложение № 22).

Към 31 декември 2017 г. разходите за придобиване на дълготрайни активи включват предоставени аванси на доставчици в размер на 2,255 х. лв. (31 декември 2016 г.: 361 х.лв.) и открити проекти за 2,314 х.лв. (31 декември 2016 г.: 2,557 х.лв.).

Откритите проекти са както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Офиси, гараж, склад и магазин	1,579	1,551
Пречистване на инфилтрат от Депо за производствени опасни твърди отпадъци в Неутрализационна станция	351	212
Изграждане на система за управление на човешките ресурси на база програмен продукт BORA BUSINESS SUITE	62	-
Разпределителна и трансформаторна подстанция РТП-8	60	60
Информационна система SAP- оборудване (Приложение №8)	-	472
Отвеждане на амонячна вода от газголдер/к.301/ до цех АП-76/СТА/	-	40
Водопровод от ПЕПВ от яз.Черногорово	-	29
Други обекти	262	193
	2,314	2,557

През 2017 г. са отписани проекти, за които ръководството е взело решение да се преустанови изпълнението им общо в размер на 514 х.лв. (2016 г.: 314 х.лв.), от които 388 х.лв. консултантски и инженерни услуги по внедряване на SAP ERP система (Приложение №8).

14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Софтуери</i>	<i>Въглеродни емисии</i>	<i>Общо</i>
Отчетна стойност			
Към 1 януари 2016	839	-	839
Придобити	-	1,874	1,874
Отписани	-	(1,874)	(1,874)
Трансфер от разходи за придобиване	53	-	53
31 декември 2016	892	-	892
Придобити	98	1,337	1,435
Отписани	-	(1,337)	(1,337)
31 декември 2017	990	-	990
Натрупана амортизация			
Към 1 януари 2016	649	-	649
Начислена амортизация за годината	37	-	37
Отписана амортизация	-	-	-
31 декември 2016	686	-	686
Начислена амортизация за годината	41	-	41
Начислена обезценка за годината	148	-	148
Отписана амортизация	-	-	-
31 декември 2017	875	-	875
Балансова стойност към 31 декември 2016	206	-	206
Балансова стойност към 31 декември 2017	115	-	115

Емисии за парникови газове

Към 31 декември 2017 г. Дружеството е закупило 134 х.тона емисии на стойност 1,337 х.лв. (31 декември 2016 г.: 681 х.тона емисии на стойност 1,874 х.лв.).

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо в началото на годината	-	-
Новопридобити	1,337	1,874
Отписани на разход (Приложение № 9)	(5)	(1,015)
Отписани във връзка с провизия (Приложение № 9)	(1,332)	(859)
Салдо в края на годината	-	-

Към 31.12.2017 г. е начислена обезценка на лиценз програмен продукт SAP в размер на 148 х.лв. (Приложение №8).

15. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

<i>Име на дружеството</i>	<i>Местонахождение на регистрация</i>	<i>Балансова стойност</i>		<i>% на участие</i>	
		<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>		
		<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>		
Неохим Таръм ООД	Турция	83	83	99.00	99.00
Неохим Протект ЕООД	България	5	5	100	100
Неохим Гюбре ООД	Турция	-	-	99.93	99.83
		88	88		

Предметът на дейност на дъщерните дружества и датата на придобиване е както следва:

- Неохим Гюбре ООД, гр. Одрин - Турция - внос, износ и вътрешна търговия на всички видове химически торове. Дата на придобиване – 1 август 2002;
- Неохим Таръм ООД, гр. Одрин - Турция - внос, износ и вътрешна търговия на всички видове химически торове. Дата на придобиване – 15 октомври 2012. Дружеството е придобито чрез учредяване;
- Неохим Протект ЕООД, гр. Димитровград - охрана на имуществото на юридически лица, сгради, помещения и стопански офиси, охрана на физически лица и тяхното имущество и други. Дата на придобиване – 24 април 2002.

През 2017 г. е увеличено дяловото участие на Неохим АД в капитала на дъщерно дружество Неохим Гюбре ООД посредством трансформирането на търговски вземания в размер на 15,242 х.лв. (8,726 х.щ.д.), които са напълно обезценени в предходни отчетни периоди. Съответно, обезценката на търговските вземания е трансформирана в обезценка на инвестицията.

16. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Материали	21,209	20,757
Готова продукция	5,021	1,159
Незавършено производство	2,734	2,195
Стоки	9	387
	<u>28,973</u>	<u>24,498</u>

Материалите включват:

	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Благородни метали	8,767	8,122
Резервни части и лагери	5,057	5,014
Спомагателни материали	3,609	3,449
Основни материали	2,483	2,674
Амбалажни материали	727	955
Катализатори	269	251
Автомобилни гуми	39	50
Други материали	258	242
	<u>21,209</u>	<u>20,757</u>

Основни материали

	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2016</i> <i>BGN '000</i>
Амониев сулфат	1,021	1,033
Магнезит	485	380
Метилдиетаноламин	179	133
Сода калцинирана	150	198
Моноамониев фосфат	128	78
Омаслител	124	124
Химикали, катализатори	93	258
Калциев карбонат	85	95
Натриева основа	47	39
Вар негасена	25	30
Калиев хлорид	18	156
Други	128	150
	<u>2,483</u>	<u>2,674</u>

<i>Готовата продукция</i> се състои от:	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Амониев нитрат – ЕО тор	4,916	925
Амониев хидрогенкарбонат	75	106
Амонячна вода	17	16
Натриев нитрат – технически	4	101
Други	9	11
	5,021	1,159

<i>Незавършеното производство</i> се състои от:	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Амоняк	2,407	1,963
Азотна киселина	243	177
Амониев нитрат – плав	6	18
Други	78	37
	2,734	2,195

Към 31 декември 2017 има учредени залози като обезпечение по ползвани банкови кредити върху следните материални запаси:

- Благородни метали – 8,767 х. лв. (31 декември 2016: 8,122 х. лв.);
- Готова продукция (амониев нитрат) – 4,916 х. лв. (31 декември 2016: 925 х. лв.);
- Незавършено производство (амоняк) – 2,407 х. лв. (31 декември 2016: 1,963 х. лв.).

Към 31.12.2017 г. Дружеството няма материални запаси оценени по нетна реализируема стойност намалена с разходите по продажбата (31.12.2016 г.: 4 х.лв.).

17. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Вземания по продажби във валута	3,618	20,677
Обезценка на вземания по продажби във валута	(2,733)	(19,299)
Вземания по продажби в лева	16	15
Обезценка на вземания по продажби в лева	(11)	(11)
	890	1,382

Дружеството е определило обичаен кредитен период, за който не начислява лихви на контрагентите - свързани лица до 270 дни. Забава след срок от 365 дни е приета от Дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява събираемостта като анализира конкретните вземания и обстоятелствата по забавата и взема решение дали да начислява обезценка и в какъв размер. Приетата от Дружеството политика за определяне на обичаен кредитен период е свързана със сезонния характер на произвежданата и продавана продукция

НЕОХИМ АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 ГОДИНА**

(торове, предназначени за селското стопанство).

Вземанията от свързани лица във валута са в щатски долари 543 х. щ. д. - 885 х. лв. (31 декември 2016: 742 х. щ. д. - 1,378 х. лв.).

Към 31.12.2017 г. ръководството е направило преглед за обезценка на вземанията от свързани лица. Констатирано е, че няма индикатори за допълнителна обезценка на вземанията.

Обезценените вземания са от дъщерно дружество Неохим Таръм ООД в Турция в размер на 2,733 х.лв. (31 декември 2016 г.:3,109 х.лв.). През 2017 г. е извършено трансформиране на напълно обезценени вземания от дъщерно дружество Неохим Гюбре ООД, в инвестиция в дъщерното дружество, в размер на 15,242 х.лв. (Приложение №15).

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания от свързани лица е както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
до 30 дни	344	47
от 31 до 90 дни	465	76
	<u>809</u>	<u>123</u>

Възрастовата структура на просрочените необезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
до 180 дни	81	204
от 181 до 365 дни	-	187
над 365 дни	-	868
	<u>81</u>	<u>1,259</u>

Просрочените необезценени вземания са от дъщерното дружество Неохим Таръм ООД, Турция 79 х.лв и други 2 х.лв..

Движение на коректива за обезценка:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо в началото на годината	<u>19,310</u>	<u>18,630</u>
Трансформирана обезценка на търговски вземания в обезценка на инвестиция в дъщерно дружество (Приложение №15)	(15,242)	-
Ефект от преоценка на валутни позиции	(1,324)	680
Салдо в края на годината	<u>2,744</u>	<u>19,310</u>

18. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДОСТАВЕНИ АВАНСИ

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Вземания по продажби от клиенти в чужбина	1,688	2,164
Обезценка на вземания от клиенти в чужбина	(1)	(3)
Вземания по продажби от клиенти в страната	165	169
Обезценка на вземания от клиенти в страната	(1)	(1)
	<u>1,851</u>	<u>2,329</u>
Предоставени аванси за доставка от страната	357	238
Предоставени аванси за доставка от чужбина	936	68
	<u>3,144</u>	<u>2,635</u>

Дружеството е определило обичаен кредитен период, за който не начислява лихви на клиентите до 365 дни. Забава след този срок е приета от Дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява събираемостта като анализира експозицията на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка.

Приетата от Дружеството политика за определяне на обичаен кредитен период е свързана със сезонния характер на произвежданата и продавана продукция (торове, предназначени за селското стопанство).

Търговските вземания и предоставените аванси по видове валути са както следва:

- в лева – 521 х.лв. (31.12.2016 г.: 406 х. лв.);
- в евро – 2,476 х.лв. (1,266 х. евро), (31.12.2016 г.: 1,996 х.лв. (1,020 х. евро));
- в щатски долари – 96 х.лв. (59 х. щатски долари), (31.12.2016 г.: 178 х.лв. (96 х. щ. д.));
- в рубли – 51 х.лв. (1,816 х. рубли), (31.12.2016 г.: 55 х.лв. (1,816 х. рубли)).

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания в размер на 1,207 х. лв. (31 декември 2016: 1,302 х. лв.) е до 30 дни.

Възрастовата структура на просрочените необезценени търговски вземания е както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
до 30 дни	412	734
от 31 до 90 дни	185	285
от 91 до 180 дни	38	1
от 181 до 365 дни	9	1
над 365 дни	-	6
	<u>644</u>	<u>1,027</u>

Възрастовата структура на просрочените обезценени търговски вземания е както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
от 1 до 2 г.	-	2
над 2 г.	2	2
Обезценка	(2)	(4)
	<u>-</u>	<u>-</u>

Движение на коректива за обезценка:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо в началото на годината	<u>4</u>	<u>5</u>
Отчетени обезценки	-	2
Изписани суми като несъбираеми	-	(3)
Възстановена обезценка	(2)	-
Салдо в края на годината	<u>2</u>	<u>4</u>

Предоставените аванси към 31 декември са текущи и са за покупка на:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Материали	946	262
Услуги	347	44
	<u>1,293</u>	<u>306</u>

19. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

Другите вземания и предплатени разходи включват:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
ДДС за възстановяване	1,294	-
Вземане по финансиране за електроенергия	943	889
Предплатени разходи	600	540
Съдебни и присъдени вземания	11	10
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(1)	-
Вземане от Булгаргаз по надплатен акциз	-	555
Други	79	79
	<u>2,926</u>	<u>2,073</u>

Предплатените разходи се състоят от:

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Застраховки	526	504
Предплатена комисионна на неусвоен банков кредит	46	-
Абонаменти	19	22
Други	9	14
	600	540

20. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Разплащателни сметки	26,695	52,619
Парични средства в каса	26	25
	26,721	52,644

Паричните средства по разплащателните сметки са: в лева – 6,717 х.лв. (31.12.2016 г.: 31,098 х.лв.), в евро – 14,856 х.лв. (31.12.2016 г.: 21,166 х. лв.) и в щатски долари – 5,122 х.лв. (31.12.2016 г.: 355 х.лв.). Паричните средства в каса са само в лева.

21. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Основен акционерен капитал

Към 31 декември 2017 регистрираният акционерен капитал на Неохим АД възлиза на 2,654 х. лв., разпределен в 2,654,358 обикновени поименни акции с право на глас, получаване на дивидент и ликвидационен дял с номинална стойност на акция 1 лв.

Обратно изкупените собствени акции са 68,394 броя в размер на 3,575 х. лв. (31 декември 2016: 68,394 бр. – 3,575 х. лв.).

Законовите резерви (фонд Резервен) са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и Устава на Дружеството.

Компонентът от преизчисление на задължение към персонала при пенсиониране е формиран във връзка с изискванията на МСС 19 (Приложение № 25, 2.19).

22. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Дългосрочни задължения по банкови заеми		
Банкови заеми	4,538	6,990
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми		
Банкови заеми	5,487	7,413
Разсрочени такси за управление и администриране на заеми	(25)	(21)
	<u>5,462</u>	<u>7,392</u>
Общо задължения по лихвени заеми	<u>10,000</u>	<u>14,382</u>

Условията, при които са отпуснати заемите са както следва:

<i>Заем</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>	<i>Договорена</i>	<i>Падеж</i>	<i>Лихвен процент</i>
	<i>х. лв.</i>	<i>х. лв.</i>	<i>сума във</i>		
			<i>валута</i>		
1	3,627	6,350	16,344 х. лв	20.04.2019	1 M SOFIBOR плюс 3,25 пункта годишно
2	2,331	3,332	4,000 х. лв	20.04.2020	3 M SOFIBOR плюс 3,25 пункта годишно
3	1,021	2,042	4,100 х. лв	20.12.2018	1 M SOFIBOR плюс 3,25 пункта годишно
4	-	1,060	5,000 х. лв	20.10.2017	1 M SOFIBOR плюс 3,25 пункта годишно
5	-	1,598	6,000 х. лв	20.04.2017	3 M SOFIBOR плюс 3,75 пункта годишно
6	3,021	-	5,900 х. лв	20.06.2022	3 M SOFIBOR плюс 2,60 пункта годишно
	<u>10,000</u>	<u>14,382</u>			

Средствата са отпуснати основно за обновяване и реконструкция на производствените инсталации за амоняк в Дружеството.

Равнение на движението на пасивите, произтичащи от финансовата дейност

Таблицата по-долу представя промените в пасивите от финансовата дейност, като представя както паричните, така и непаричните промени. Пасивите, произтичащи от финансовата дейност, са тези, за които паричните потоци са, или бъдещите парични потоци ще бъдат, класифицирани в отчета за парични потоци на Дружеството като парични потоци от финансова дейност.

	Промени в парични потоци от финансова дейност		Непарични промени	Други промени	
	01/01/2017	31/12/2017			
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	
Банкови заеми, в т.ч. краткосрочни (Приложение № 28)	27,139	(17,179)	-	40*	10,000
Финансов лизинг (Приложение № 23)	81	(59)	29	4	55
Дивиденди (Приложение № 33)	66	(3,301)	3,362	(35)	92
	27,286	(20,539)	3,391	9	10,147

*„Други промени” включват начисления по лихви и плащания и начислени банкови такси и плащания.

	Промени в парични потоци от финансова дейност		Непарични промени	Други промени	
	01/01/2016	31/12/2016			
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	
Банкови заеми, в т.ч. краткосрочни (Приложение № 28)	25,713	1,442	-	(16)*	27,139
Финансов лизинг (Приложение № 23)	149	(75)	-	7	81
Дивиденди (Приложение № 33)	33	(2,020)	2,068	(15)	66
	25,895	(653)	2,068	(24)	27,286

*„Други промени” включват начисления по лихви и плащания и начислени банкови такси и плащания.

Дългосрочните и краткосрочни заеми (Приложение № 22 и 28) са обезпечени със следните активи, собственост на Дружеството:

- недвижими имоти с балансова стойност 5,801 х. лв. (31 декември 2016: 6,122 х. лв.) (Приложение №13);
- оборудване с балансова стойност 10,559 х. лв.(31 декември 2016: 10,190 х. лв.) (Приложение № 13).
- благородни метали с балансова стойност 8,767 х. лв.(31 декември 2016: 8,122 х. лв.) (Приложение № 16).
- готова продукция – амониев нитрат с балансова стойност 4,916 х. лв.(31 декември 2016: 925 х. лв.) (Приложение № 16).
- незавършено производство – амоняк с балансова стойност 2,407 х. лв.(31 декември 2016: 1,963 х. лв.) (Приложение № 16).
- постъпления от бъдещи вземания по сключени договори за продажба на стойност до 60,000 х. лв. (31 декември 2016: 60,000 х. лв.).

23. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДОСТАВЧИЦИ

Включените в отчета за финансовото състояние към 31 декември 2017 дългосрочни задължения по финансов лизинг в размер на 23 х.лв. (31 декември 2016: 31 х.лв.) са по договори за придобиване на автомобили. Те са представени нетно от дължимата лихва и са както следва:

<i>Срок</i>	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
До една година	32	50
Над една година	23	31
	55	81

Минималните лизингови плащания по финансовия лизинг са дължими както следва:

<i>Срок</i>	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
До една година	33	53
Над една година	24	32
	57	85
Бъдещ финансов разход по финансов лизинг	(2)	(4)
Сегашна стойност на задълженията по финансов лизинг	55	81

Като дългосрочни задължения по финансов лизинг са представени дължимите след 31 декември 2018 плащания по договори за финансов лизинг за придобиване на леки автомобили. Съответно, дължимите в рамките на следващите 12 месеца лизингови вноски са представени в други текущи задължения в отчета за финансовото състояние като краткосрочна част на задължения по финансов лизинг (Приложение № 33).

24. ПРОВИЗИИ

Към 31 декември начислените провизии са както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо 1 януари	1,998	1,359
Начислени	3,671	1,679
Освободени	(1,695)	(1,040)
Салдо 31 декември	3,974	1,998
<i>в т.ч. дългосрочна част</i>	<i>34</i>	<i>30</i>
<i>в т.ч. краткосрочна част</i>	<i>3,940</i>	<i>1,968</i>

Провизиите включват:

- провизия по задължение за закриване и за рекултивация на терени на депа за производствени отпадъци, ползвани от Дружеството в предходни периоди. Крайният срок за изпълнение на основните мероприятия по рекултивацията е 2018 г. с продължаващ мониторинг до 2048 г. Общата стойност на провизията, определена на база експертна оценка за размера на очакваните разходи по изпълнение на задължението е 337 х. лв. (31 декември 2016 г. – 371 х. лв.), а амортизируемата стойност, по която същата е представена в отчета за финансовото състояние е в размер на 308 х. лв. (31 декември 2016 г.: 336 х. лв.), в т.ч. дългосрочна част - 34 х. лв. (31 декември 2016 г.: 30 х. лв.). Амортизируемата стойност е изчислена на база сегашната стойност на всички бъдещи парични плащания, дисконтирана с лихвен процент 3.154%. Дължимите до една година плащания в размер на 274 х. лв. (31 декември 2016 г.: 306 х. лв.) са представени в отчета за финансовото състояние като други текущи задължения (Приложение № 33);
- провизия по задължение за въглеродни емисии, класифицирана като краткосрочна в размер на 3,645 х.лв. (31 декември 2016 г. – 1,641 х. лв.) (Приложение № 33);
- провизия за санкция за замърсяване на околната среда в резултат на производствената дейност в размер на 21 х.лв. (31 декември 2016 г. – 21 х. лв.) (Приложение № 33).

25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на Дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две brutни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест brutни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (Приложение № 2.19).

За определяне на тези задължения Дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	1,764	1,559
Разход за лихви	46	45
Разход за текущ стаж	217	181
Нетна актюерска печалба призната за периода	98	7
Плащания през годината	(267)	(247)
Ефекти от последващи оценки за годината в т.ч.:	1,027	219
Актюерски загуби от промени във финансовите предположения	722	135
Актюерски загуби от корекции дължащи се на действителния опит	297	80
Актюерски загуби от промени в демографските предположения	8	4
Задължение признато в отчета за финансовото състояние на 31 декември	2,885	1,764

Начислени суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Разход за текущ стаж	217	181
Разход за лихви	46	45
Нетна актюерска печалба, призната за годината	98	7
Компоненти на разходите по плановете с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата	361	233
Актюерски загуби от промени във финансовите предположения	722	135
Актюерски загуби от промени в демографските предположения	8	4
Актюерски загуби от корекции, дължащи се на действителния опит	297	80
Компоненти на разходите по плановете с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход	1,027	219
Общо	1,388	452

Акумулираният ефект от действието на разликата между действителния опит през 2017 г. и направените актюерски предположения в оценката за предходната година е увеличение на настоящата стойност на задължението и формиране на актюерска загуба за 2017 г.

При определяне на сегашната стойност към 31 декември 2017 г. са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ, за общата смъртност на населението на България за периода 2014 – 2016.
- темп на текучество – между 0 % до 23 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи.
- дисконтов фактор - използвана е норма на база ефективен годишен лихвен процент $i = 1,4 \%$ (2016: $i = 2,5 \%$) . Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10- годишен матуритет.
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на Дружеството и е в размери по години както следва:
 - 2018 - 24% спрямо нивото от 2017;
 - 2019 - 5% спрямо нивото от 2018;
 - 2020 - 5% спрямо нивото от 2019;
 - 2021 - 5% спрямо нивото от 2020;
 - 2022 - 5% спрямо нивото от 2021.

Предположението в предходна година е било както следва:

- 2017 - 10% спрямо нивото от 2016;
- 2018 - 5% спрямо нивото от 2017;
- 2019 - 1% спрямо нивото от 2018;
- 2020 - 1% спрямо нивото от 2019;
- 2021 - 1% спрямо нивото от 2020.

Промяната в предположението за ръста на възнагражденията през 2018 г. спрямо 2017 г. се дължи на планирано поетапно увеличение на основното възнаграждение на работещите в Дружеството.

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на Дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на Дружеството ги оценява по следния начин:

- за инвестиционния - доколкото това е нефондиран план, Дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността

на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател;

- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на ръста на заплатите, дисконтовата норма и текучество, върху сумата на сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са оценени както следва:

	2017 година		2016 година	
	Увеличение	Намаление	Увеличение	Намаление
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Изменение на ръста на заплатите	229	(203)	128	(115)
Изменение на дисконтовата норма	(210)	243	(114)	130
Изменение в текуеството	(222)	254	(121)	136

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на ръста на заплатите, дисконтовата норма и текучество, върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви, са оценени както следва:

	2017 година		2016 година	
	Увеличение	Намаление	Увеличение	Намаление
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Изменение на ръста на заплатите	34	(30)	21	(19)
Изменение на дисконтовата норма	(4)	3	(1)	1
Изменение в текуеството	(33)	38	(20)	22

Средната продължителност на дългосрочното задължение към персонала по плана с дефинирани доходи е 7.8 години (31.12.2016 г.: 7.0 години).

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите 5 години е 1,464 х.лв., в т.ч. за 2018 г. е 457 х.лв.

26. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Полученото финансиране е по оперативни програми за обекти, свързани с енергийната ефективност на Дружеството и е на стойност 476 х. лв. (31 декември 2016 г. – 476 х. лв.). Признатият приход от финансираня до 31 декември 2017 г. - 290 х. лв. и финансираня, които ще бъдат признати като приход през следващи отчетни периоди - 186 х. лв.

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
До 1 година (краткосрочна част) (Приложение № 33)	37	37
Над 1 година (дългосрочна част)	149	187
	186	224

Краткосрочната част от финансиранята ще бъде призната като текущ приход през следващите 12 месеца от датата на отчета за финансовото състояние и е представена в Други текущи задължения (Приложение № 33).

27. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

	<i>Временна разлика</i>	<i>Данък</i>	<i>Временна разлика</i>	<i>Данък</i>
	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти машини и оборудване	(10,839)	(1,084)	(8,386)	(838)
Общо (пасиви)/активи по отсрочени данъци	(10,839)	(1,084)	(8,386)	(838)
Обезценка на материални запаси	2,821	282	2,469	247
Провизия за емисии (квоти за парникови газове)	3,645	365	1,641	164
Начисления за задължения към персонала при пенсиониране	920	92	826	83
Начисления за неизплатени доходи на физически лица	920	92	379	38
Провизия за рекултивация на депа за отпадъци	308	31	336	33
Обезценка на вземания	2	-	287	29
Начисления за неизползван платен отпуск	160	16	81	8
Провизия разходи по депа	21	2	21	2
Общо активи по отсрочени данъци	8,797	880	6,040	604
Общо (пасиви)/активи по отсрочени данъци	(2,042)	(204)	(2,346)	(234)

Не са признати активи по отсрочени данъци в размер на 2,139 х.лв. (31.12.2016 г.: 2,101 х.лв.), свързани с обезценка на инвестиции в и вземания от дъщерни дружества. Размерът на временната разлика, върху която не е признат отсрочен данъчен актив е съответно 21,386 х.лв. (31.12.2016 г.: 21,006 х.лв.).

Движението в отсрочените данъчни активи и пасиви е представено по-долу:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2017</i>	<i>Признати в печалбата или загубата за годината</i>	<i>Салдо на 31 декември 2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(838)	(246)	(1,084)
Провизия за емисии (квоти за парникови газове)	164	201	365
Начисления за задължения към персонала при пенсиониране	83	9	92
Обезценка на материални запаси	247	35	282
Провизия за рекултивация на депа за отпадъци	33	(2)	31
Обезценка на вземания	29	(29)	-
Провизия възнаграждение на чужди физически и юридически лица	22	2	24
Начисления за неизползван платен отпуск	8	8	16
Начисления за неизплатени доходи на местни физически лица	16	52	68
Провизия разходи по депа	2	-	2
Общо данъчни (пасиви)/ активи	(234)	30	(204)

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2016</i>	<i>Признати в печалбата или загубата за годината</i>	<i>Салдо на 31 екември 2016</i>
	<i>BGN 000</i>	<i>BGN 000</i>	<i>BGN 000</i>
Имоти, машини и оборудване	(231)	(607)	(838)
Данъчна загуба за пренасяне	473	(473)	-
Провизия за емисии (квоти за парникови газове)	102	62	164
Начисления за задължения към персонала при пенсиониране	84	(1)	83
Обезценка на материални запаси	76	171	247
Провизия за рекултивация на депа за отпадъци	32	1	33
Обезценка на вземания	29	-	29
Провизия възнаграждение на чужди физически и юридически лица	14	8	22
Начисления за неизползван платен отпуск	8	-	8
Начисления за неизплатени доходи на местни физически лица	8	8	16
Провизия разходи по депа	2	-	2
Общо данъчни активи/(пасиви)	597	(831)	(234)

28. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Банкови заеми	-	12,800
Разсрочени такси за управление и администриране на заеми	-	(43)
	<u>-</u>	<u>12,757</u>

Дружеството има разрешена кредитна линия по револвиращ кредит в размер на до 30,000 х.лв., със срок до 20.04.2018 г., при лихвен процент - 1 М SOFIBOR плюс 1.9 пункта годишно. Към 31.12.2017 г. Дружеството няма задължение (31 декември 2016 г. – 12,757 х. лв.).

Предоставеното обезпечение по заемите е оповестено в Приложение № 22.

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Получени аванси за продажби на продукцията	4,903	22,980
Задължения за доставени материали, горива и услуги	258	196
	<u>5,161</u>	<u>23,176</u>

Задълженията към свързани лица са в лева, текущи и безлихвени. Дружеството няма просрочени търговски задължения към свързани лица.

30. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Клиенти по аванси в лева	5,713	9,648
Доставчици от страната	3,277	2,932
Клиенти по аванси във валута	2,505	852
Доставчици от чужбина	539	118
	<u>12,034</u>	<u>13,550</u>

Задълженията към доставчици са текущи и безлихвени. Задълженията в лева са в размер на 8,990 х.лв. (31.12.2016 г.: 12,580 х.лв.), в евро са 2,063 х.лв. (31.12.2016 г.: 956 х.лв.), в щат.долари – 981 х.лв. (31.12.2016 г.: 14 х.лв.).

Дружеството няма просрочени търговски задължения.

Получените аванси (в лева и във валута) са за доставка на готова продукция.

Съгласно условията за доставка на природен газ от Булгаргаз ЕАД, Дружеството следва да заплаща текущите доставки авансово по заявка и доплащане в рамките на 12 дни. След тази дата Булгаргаз ЕАД начислява законната лихва.

31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към персонала, в т.ч.:	1,289	1,231
<i>текущи задължения за месец декември</i>	<i>1,158</i>	<i>1,163</i>
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	<i>131</i>	<i>68</i>
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	814	639
<i>текущи задължения за месец декември</i>	<i>786</i>	<i>625</i>
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	<i>28</i>	<i>14</i>
	2,103	1,870

32. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Данъци върху доходите на физическите лица	349	303
Данъци върху печалбата	246	392
Данък върху добавена стойност	-	946
Други данъчни задължения	24	27
	619	1,668

Задълженията за данъци са текущи.

До датата на издаване на този отчет в Дружеството са извършени ревизии и проверки, както следва:

- ДДС – до 30 юни 2013;
- Корпоративен данък – до 31 декември 2012;
- Данък по чл.194,195 от ЗКПО – до 31 декември 2012;
- Данък по чл.204 от ЗКПО – до 31 декември 2012;
- Национален осигурителен институт – до 31 март 2009;
- Агенция „Митници“ – задължение за акциз на природен газ – до 29 февруари 2016;
- Агенция „Митници“ – задължение за акциз на ел.енергия – до 5 юни 2016.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

33. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

<i>Другите текущи задължения</i> включват:	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Провизия за задължения към МОСВ за въглеродни емисии	3,645	1,641
Получени гаранции	337	243
Краткосрочна част на провизии (Приложение № 24)	274	306
Задължения по възнаграждения на чуждестранни и местни лица	261	226
Удръжки от работните заплати	162	169
Задължения за такса водоползване	148	464
Задължение за дивидент	92	66
Получени депозити от клиенти	62	66
Правителствени финансираня (Приложение № 26)	37	37
Краткосрочна част на задължения по финансов лизинг (Приложение № 23)	32	50
Други задължения	148	144
	5,198	3,412

Други дългосрочни задължения в размер на 43 х. лв. (31 декември 2016 г.: 25 х. лв.) представляват част от начислено еднократно допълнително възнаграждение на изпълнителния директор, разсрочено за изплащане след 01.01.2019 г. съгласно решение на Съвета на директорите.

34. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ***Предоставени гаранции***

Към 31 декември 2017 г. Дружеството е учредило в полза на търговски партньори банкови гаранции в размер на 123 х. лв. (31 декември 2016 г.: 147 х. лв.).

35. ПОТЕНЦИАЛНИ ЕФЕКТИ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА НОВИ МСФО**35.1. МСФО 9 ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ**

Оценката на Дружеството за ефекта от този нов стандарт е представена по-долу:

Класификация:

МСФО 9 (2014) въвежда три принципни категории класификация за финансовите активи: оценявани по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Ръководството на Дружеството е направило преглед на своите финансови активи и пасиви за ефектите при класификацията от прилагането на новия стандарт от 1.01.2018 г. Основните финансови активи, които Дружеството отчита са търговски вземания (Приложни №18), вземания от свързани предприятия (Приложни №17), други краткосрочни вземания и други активи (Приложение №19), парични средства и парични еквиваленти (Приложни 20).

Дружеството не очаква изискванията на новия МСФО 9 да окажат съществено влияние върху класификацията на неговите финансови активи.

Дружеството не очаква промени и ефекти за счетоводното отчитане на неговите финансови пасиви, тъй като новите изисквания засягат само счетоводното отчитане на финансови пасиви, определени по справедлива стойност през печалбата или загубата, а то няма такива пасиви. Правилата за отписване на пасиви са прехвърлени от МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване и не са изменени.

Обезценка:

Новият модел за обезценка по МСФО 9 е базиран на признаване на провизии за обезценка на база на „очаквани кредитни загуби”, който се различава съществено спрямо сегашния модел по МСС 39, при който загубите се признават на етап, в който вече са изкристализирали. Този модел е приложим за финансови активи, оценявани по амортизируема стойност и за дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, активи и вземания, признати по силата на МСФО 15 Договори с клиенти, вземания по лизингови договори, предоставени кредити и аванси на клиенти и различни други договори за финансови гаранции.

Дружеството е установило, че към датата на преминаване към новия МСФО 9 корекциите в резултат на новия модел на отчитане на очаквани кредитни загуби биха били несъществени и биха оказали незначително влияние върху вече отчетените показатели, свързани с търговските вземания и вземанията от свързани лица. Детайлна информация относно търговските вземания към 31.12.2017 г. и за вземанията от свързани лица, е представена в Приложения № 18 и № 17 към финансовия отчет.

Дружеството е извършило детайлен преглед и анализ относно влиянието на кредитния риск върху паричните средства и паричните еквиваленти и дали има значително увеличение след първоначалното им признаване, както и за размера на очакваните кредитни загуби. В резултат на направените анализи, дружеството е оценило, че доколкото има практика да използва само банки с висок рейтинг, ефектът би бил несъществен (ако такъв съществува) върху вече отчетените показатели съгласно новия модел за отчитане на кредитни загуби по МСФО 9, в сила от 1 януари 2018 г. Детайлна информация относно финансовия инструмент (парични вземания и парични еквиваленти) към 31.12.2017 г. е представена в Приложение № 20 към финансовия отчет.

Оповестявания:

Новият стандарт също така въвежда разширени изисквания за оповестяване и промени в представянето. Дружеството очаква те да променят естеството и обема на неговите оповестявания относно финансовите му инструменти, особено в годината на приемане на новия стандарт – 2018 г. Дружеството очаква процесът по разработването и внедряването на политиките, моделите и процедури за класификации и оценка на финансовите инструменти по МСФО 9 да приключи в първото полугодие на 2018 г.

Дата на прилагане от Дружеството:

МСФО 9 е задължителен да се прилага за първи път за финансовата година, започваща на 1 януари 2018 г. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни.

35.2. МСФО 15 ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Новият стандарт е базиран на принципа, че приходите се признават, когато задълженията за изпълнение по договорите с клиентите са осъществени т.е. контролът върху стоката или услугата се прехвърли на клиента. Оценката на Дружеството за ефекта от този нов стандарт е представена по-долу:

Приходи от продажба на продукция и стоки:

Дружеството извършва продажбата на продукция и стоки, които включват неорганични и органични химически продукти и стоки за крайния клиент. Дружеството е оценило, че признаването на приходите от продажба на неговите продукти и стоки ще става основно по метода „в точно определен времеви момент” съгласно МСФО 15, когато контролът върху продукцията или стоката се прехвърли към клиента – с предаването на вещта и собствеността върху нея. Такива са правилата и понастоящем, които Дружеството следва съгласно МСС 18.

Приходи от продажба на услуги:

Предоставяните от Дружеството услуги включват приходи от наеми, транспортни и маневрени услуги. На база предварително направените анализи приходите от услуги ще продължат основно да се признават „в течение на времето” отразявайки начина на предоставяне и респ. консумация на услугите.

Аванси получени от клиенти

Дружеството обичайно събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. При въвеждането на МСФО15 представянето на тези аванси в отчета за финансовото състояние ще бъде преместено от „търговски задължения” в „задължения по договори с клиенти”.

Представяне и оповестяване:

Представянето и оповестяванията по МСФО 15 са в определена степен различни и са по-детайлни спрямо текущите МСФО. Дружеството все още продължава да тества съответните системи, вътрешни контроли, политики и процедури, необходими за събирането и поддържането на изискваната информация за оповестяванията по МСФО 15.

Дата на прилагане от Дружеството:

МСФО 15 е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 1 януари 2018 г. Дружеството е избрало модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 1 януари 2018 г. Сравнителните данни за 2017 г. няма да се преизчисляват.

35.3. МСФО 16 ЛИЗИНГ

МСФО16 установява принципи и правила за признаване, оценка, представяне и оповестяване на лизинга. В резултат на неговото приложение лизингополучателите ще отчитат всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, аналогично на отчитането на финансовия лизинг по МСС17 (премахва разграничението между оперативен и финансов лизинг). Оценката на Дружеството за ефекта от този нов стандарт е представена по-долу:

Потенциален ефект от приложението на МСФО 16:

Стандартът ще засегне основно оперативните лизинги на дружеството в качеството му на лизингополучател. Към датата на индивидуалния финансов отчет то има ангажименти по договори за оперативен лизинг, чийто размер на очакваните бъдещи наемни плащания е в размер на 505 х.лв. за период между една и пет години.

Дружеството, обаче, все още продължава своите анализи, оценки и уточнения относно промените в счетоводната му политика, вкл., поради промяната на дефиницията за срок на лизинга и различното третиране на променливи лизингови плащания или на опциите за удължаване и прекратяване. Поради това, все още не са изчислени финалните суми на актива „право на ползване” и на пасива по лизинговите задължения, които ще трябва да се признаят при прилагане на новия стандарт за първи път и респ. на ефектите върху резерва „неразпределена печалба”.

Дата на прилагане от Дружеството:

МСФО 16 е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г. Дружеството е решило да не го прилага по-рано. То е избрало модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 1 януари 2019 г. Сравнителните данни за годината (2018 г.), предшестваща първоначалното прилагане няма да бъдат преизчислявани.

36. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Категории финансови инструменти:

Финансови активи	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Парични средства и парични еквиваленти	26,721	52,644
Кредити и вземания, в т.ч.:	2,829	4,355
<i>Вземания от свързани лица (Приложение № 17)</i>	890	1,382
<i>Търговски и други вземания (Приложение № 18 и 19)</i>	1,939	2,973
Инвестиции на разположение и за продажба	4	4
	29,554	57,003
Финансови пасиви	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Финансови пасиви по амортизирана стойност, в т.ч.:	14,914	31,428
<i>Краткосрочни и дългосрочни заеми</i>	<i>10,000</i>	<i>27,139</i>
<i>(Приложение № 22 и 28)</i>		
<i>Търговски и други задължения</i>	<i>4,914</i>	<i>4,289</i>
<i>(Приложение № 23, 29, 30 и 33)</i>		

В хода на обичайната си стопанска дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на

лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Дружеството. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на продуктите на Дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск. Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на Дружеството.

Пазарен риск

Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност обичайно при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти. Дружеството е изложено на валутен риск спрямо щатския долар. Около 20% от финансовите активи на Дружеството се формират от вземания по износ на продукция, договорена за плащане в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества.

Валутен структурен анализ

31 декември 2017	<i>в евро</i>	<i>в щ.д.</i>	<i>в лева</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи				
Парични средства и парични еквиваленти	14,856	5,122	6,743	26,721
Кредити и вземания	1,687	885	257	2,829
Инвестиции на разположение и за продажба	-	-	4	4
	16,543	6,007	7,004	29,554
Финансови пасиви				
Финансови пасиви по амортизирана стойност	539	-	14,375	14,914
31 декември 2016				
	<i>в евро</i>	<i>в щ.д.</i>	<i>в лева</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи				
Парични средства и парични еквиваленти	21,166	355	31,123	52,644
Кредити и вземания	1,983	1,556	816	4,355
Инвестиции на разположение и за продажба	-	-	4	4
	23,149	1,911	31,943	57,003
Финансови пасиви				
Финансови пасиви по амортизирана стойност	118	-	31,310	31,428

Анализ на валутната чувствителност

Риск за Дружеството е в експозиция към щатския долар. Ефектът от валутната чувствителност при 10% увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

При увеличение с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на Дружеството (след облагане) би бил увеличение с 541 х. лв. (2016: 172 х. лв.) поради влиянието най-вече на валутните вземания от клиенти. Съответно същият ефект би имало и върху собствения капитал.

При намаление с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на Дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по-горе при увеличението.

Ръководството е на мнение, че посоченият по-горе анализ, изготвен на база балансовата структура на валутните активи и пасиви, отразява валутната чувствителност на Дружеството през съответния период на отчетна година.

Ценови риск

Дружеството е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на основната суровина за производство – природен газ, доколкото тази цена се договаря и определя на държавно ниво. Дружеството не е изложено на съществен риск от негативни промени в цените на другите суровини и материали, защото съгласно договорните отношения с доставчиците, те са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара.

Дружеството прилага стратегия за оптимизиране на производствените разходи, гъвкава маркетингова и ценова политика.

Кредитен риск

Основните финансови активи на Дружеството са пари в брой и в банкови сметки, търговски и други вземания.

Кредитен риск е основно рискът, при който клиентите (и другите контрагенти) на Дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските и други вземания. Последните са представени в отчета за финансовото състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудносъбираеми вземания. Такива обезценки са направени където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от Дирекция Продажби съгласно установената кредитна политика на Дружеството. За целта ежедневно се

прави преглед на откритите позиции по клиенти, спазването на договорените кредитни срокове за плащане, получените постъпления, както и се следят вземанията, които не са погасени в срок.

Дружеството осъществява основната част от продажбите си чрез дистрибутори, в т.ч.:

- За вътрешен пазар – двама дистрибутори: Дистрибутор 1 – 73%, Дистрибутор 2 - 23%
Обичайната практика е да се договаря предварително заплащане на 100 % от стойността на сделката;
- През 2017, 60 % от износа на Дружеството се осъществява от основни клиенти:
Клиент 1 – 22%, Клиент 2 – 19%, Клиент 3 – 11% и Клиент 4 – 8%.

Ръководството на Дружеството текущо следи и анализира търговската практика с основните дистрибутори и клиенти. На основата на опита като по-рискови са определени продажбите на Неохим Таръм ООД, Турция, поради специфичния пазар в тази страна вземанията са обект на специално текущо внимание и оценка. Ръководството оценява като концентрация на кредитен риск вземанията от Неохим Таръм ООД, Турция (32% от вземанията по продажби), доколкото те включват просрочени вземания, които се погасяват и през текущия период.

Паричните операции са ограничени до банки с висока репутация и кредитен рейтинг и ликвидна стабилност. Характерът на дейността на Дружеството не предполага наличие на значителни свободни парични средства. Допълнително кредитната експозиция в банки текущо се следи и анализира с цел ефективно използване на паричните средства.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, добра способност на финансиране на стопанската си дейност, включително чрез осигуряване и поддържане на адекватни кредитни ресурси и улеснения, постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуритетните граници на активите и пасивите на Дружеството.

Един от основните източници за финансиране на дейността на Дружеството е ползването на привлечени средства – банкови кредити.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни пасиви на Дружеството към датата на отчета за финансовото състояние, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането респективно задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

31 декември 2017	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12 м.	1-2 г.	2-5 г.	Общо
Финансови пасиви							
Финансови пасиви по амортизирана стойност	4,637	982	1,233	3,729	3,464	1,176	15,221
31 декември 2016	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12 м.	1-2 г.	2-5 г.	Общо
Финансови пасиви							
Финансови пасиви по амортизирана стойност	17,085	2,343	2,012	3,367	4,961	2,283	32,051

Финансовите пасиви по амортизирана стойност към 31 декември 2017 падежиращи до един месец представляват търговски задължения и задължения по краткосрочна част на инвестиционен банков заем.

Риск на лихвоносните парични потоци

Като цяло Дружеството няма значителни лихвоносни активи, с изключение на паричните средства и еквиваленти. Тъй като то не поддържа значителни по размер свободни парични средства, неговите приходи и оперативни парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища.

Концентрацията на лихвен риск при Дружеството е при неговите дългосрочни и краткосрочни заеми. Те са обичайно с променлив лихвен процент, който поставя в зависимост от лихвения риск паричните му потоци.

Дружеството управлява своя риск на паричните потоци спрямо лихвените равнища като при сключване на договорите за ползване на банкови кредити се стреми да договаря лихвен процент, избирайки най-изгодните условия, предлагани на банковия пазар.

Лихвен анализ

31 декември 2017	<i>Безлихвени</i>	<i>С плаващ лихвен %</i>	<i>Общо</i>
<i>Финансови активи</i>			
Парични средства и парични еквиваленти	26	26,695	26,721
Кредити и вземания	2,829	-	2,829
Инвестиции на разположение и за продажба	4	-	4
	2,859	26,695	29,554
<i>Финансови пасиви</i>			
Финансови пасиви по амортизирана стойност	4,859	10,055	14,914
31 декември 2016	<i>Безлихвени</i>	<i>С плаващ лихвен %</i>	<i>Общо</i>
<i>Финансови активи</i>			
Парични средства и парични еквиваленти	25	52,619	52,644
Кредити и вземания	4,355	-	4,355
Инвестиции на разположение и за продажба	4	-	4
	4,384	52,619	57,003
<i>Финансови пасиви</i>			
Финансови пасиви по амортизирана стойност	4,208	27,220	31,428

Ръководството на Дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на съществуващи позиции, алтернативно финансиране. На база тези сценарии се измерва и ефектът върху финансовия резултат и собствения капитал при промяна с определени пунктове на лихвения процент.

Таблицата по-долу показва чувствителността на Дружеството при увеличение с 0.5% в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

31 декември 2017	<i>С плаващ лихвен %</i>	<i>Увеличение на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане</i>	<i>Ефект върху собствения капитал</i>
<i>Финансови активи</i>				
Лева	-	0.5	-	-
<i>Финансови пасиви</i>				
Евро	-	0.5	-	-
Лева	10,055	0.5	(45)	(45)
	10,055		(45)	(45)

31 декември 2016	С плаващ лихвен %	Увеличение на лихвения процент	Ефект върху финансовия резултат след облагане	Ефект върху собствения капитал
<i>Финансови активи</i>				
Лева	-	0.5	-	-
<i>Финансови пасиви</i>				
Евро	-	0.5	-	-
Лева	27,220	0.5	(122)	(122)
	27,220		(122)	(122)

При намаление с 0.5 % крайният ефект върху печалбата на Дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по-горе при увеличението. В таблицата по – горе не са включени паричните средства и парични еквиваленти, за които ефектът от увеличение или намаление на плаващия лихвен процент би бил незначителен.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала Дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите по капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост, представени в таблицата към 31 декември:

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Общо дългов капитал, в т.ч.:	10,055	27,220
Заеми от банки (<i>Приложение № 22 и 28</i>)	10,000	27,139
Задължения по финансов лизинг (<i>Приложение № 23</i>)	55	81
Намален с паричните средства и парични еквиваленти	26,721	52,644
Нетен дългов капитал	(16,666)	(25,424)
Общо собствен капитал	111,200	102,044
Общо капитал	94,534	76,620
Съотношение на задлъжнялост	(17.63)%	(33.18)%

Оценяване по справедлива стойност

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти.

Притежаваните от Дружеството финансови активи са основно търговски вземания и наличности по разплащателни сметки в банки, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност. Притежаваните от Дружеството финансови пасиви представляват основно заеми с плаващ лихвен процент и търговски задължения, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Исключение са инвестициите на разположение за продажба, за които в момента няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин тяхната справедлива стойност, поради което те са представени по цена на придобиване в годишния финансов отчет.

Ръководството на Дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

37. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица на Дружеството са както следва:

Свързани лица	Вид на свързаност
Акционери:	
Еко Тех АД	Основен акционер (24.28 %)
Евро Ферг АД	Основен акционер (24.03 %)
Феборан ООД	Основен акционер (20.30 %)
Дъщерни дружества:	
Неохим Протект ЕООД	100 % собственост на Дружеството
Неохим Гюбре ООД – Турция	99.93 % собственост на Дружеството
Неохим Таръм ООД – Турция	99.00 % собственост на Дружеството
Други:	
Терахим - Димитровград ЕООД	100 % собственост на Евро Ферг АД
Нео Китен ЕООД	100 % собственост на Евро Ферг АД
Неоплод ЕООД	100 % собственост на Евро Ферг АД

<u>Доставки от свързани лица</u>	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Материали		
Основен акционер	88	115
Дъщерни дружества	-	31
Други свързани дружества	-	1
	88	147
Услуги		
Дъщерни дружества	1,065	900
Основен акционер	92	99
Други свързани дружества	1	5
	1,158	1,004
Стоки		
Дъщерни дружества	-	365
Основен акционер	-	57
	-	422
Общо	1,246	1,573
<u>Продажби на свързани лица</u>	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Продукция		
Основен акционер	85,640	115,533
Дъщерни дружества	2,626	1,465
Други свързани дружества	1	1
	88,267	116,999
Услуги		
Основен акционер	53	44
Дъщерни дружества	37	40
	90	84
Други		
Основен акционер	2	215
Дъщерни дружества	3	3
	5	218
Общо	88,362	117,301

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните цени за подобен вид сделки.

Краткосрочните вземания от свързани лица към 31 декември са както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Вземания по продажби във валута</i>	885	1,378
Дъщерни дружества	3,618	20,677
<i>В т.ч. отчетна стойност</i>	<i>(2,733)</i>	<i>(19,299)</i>
<i>начислена обезценка</i>		
<i>Вземания по продажби в лева</i>		
Основен акционер	4	1
Дъщерни дружества	1	3
	5	4
Общо	890	1,382

Задълженията към свързани лица към 31 декември са както следва:

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Получени аванси за продажба на продукция</i>	4,903	22,980
Основен акционер		
<i>Задължения за доставени активи и услуги</i>		
Дъщерни дружества	242	180
Основен акционер	16	16
	258	196
Общо	5,161	23,176

Възнаграждения на ключовия управленски персонал:

Ключовият управленски персонал на Дружеството е оповестен в Приложение №1.

	<i>2017</i>	<i>2016</i>
Заплати и други краткосрочни доходи	987	983